

УДК 159.923

DOI: [https://doi.org/10.18524/2707-0409.2020.1\(51\).225415](https://doi.org/10.18524/2707-0409.2020.1(51).225415)

Кононенко А. О.

доктор психологічних наук, професор,

професор кафедри іноземних мов,

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

e-mail: anatoliy.kononenko@gmail.com

ORCID: 0000-0002-5583-9036

**САМОПРЕЗЕНТАЦІЯ ЯК РЕГУЛЯТОР ДІЯЛЬНОСТІ
ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ**

У статті розглянуто сутність феномену самопрезентації викладача вищої школи. Підготовка професійно компетентного викладача є одним з актуальних завдань і предметом наукових дискусій та роздумів учених сучасності й минулого. Самопрезентація у процесі життєдіяльності суб'єкта виступає важливим регулятором його соціальної поведінки. Доведено, що самопрезентація сприяє пізнанню себе як суб'єкта діяльності, удосконаленню себе, прагненню досягти самоповаги та успішної взаємодії з людьми з найближчого оточення, що є важливим для викладацької діяльності.

Ключові слова: самопрезентація, викладач вищої школи, педагогічна діяльність.

Постановка проблеми. Проблема дослідження особливостей самопрезентації викладача вищої школи є актуальною та мало-розробленою, адже функція, яку він виконує у суспільстві, є надзвичайно важливою. Але, нажаль, вона має тенденцію до спрощення, зсуву від власне педагогічної діяльності до функції трансляції знань, пасивної відтворювальної діяльності.

Аналіз публікацій. Проблема самопрезентації особистості вперше була поставлена представниками символічного інтеракціонізму (Ч. Кулі, Дж. Мід, Г. Блумер, М. Кун, Т. Макпартленд, Е. Гоффман, Т. Шибутані та ін.), якими були закладені провідні методологічні напрями дослідження самопрезентації особистості: диференціація моделей самопрезентації, стратегії

та техніки самопрезентації тощо. В зарубіжній психології самопрезентація розглядалася як *загальна особливість соціальної поведінки особистості*, що змінює свій характер залежно від цілей «актора» і обставин (Т. Лірі, А. Шленкер, Д. Маркус та ін); як навмисна усвідомлювана поведінка, спрямована на створення певного враження в оточуючих (М. Ріес, Дж. Тедеші); як засіб підтвердження образу Я та підтримки самооцінки (Б. Шленкер, М. Вейголд, М. Лірі, Р. Ковальські та ін.).

У вітчизняній психології традиції дослідження самопрезентації представлені опосередковано: через методологічні механізми (М. М. Бахтін, С. Л. Рубінштейн) та онтогенетичні аспекти (І. С. Кон, М. І. Лісіна, К. Є. Панасенко, Н. В. Серебрякова, М. В. Яремчук та ін.).

Самопрезентація — це, в першу чергу, засіб підтвердження образу Я та підтримки самооцінки, тобто усвідомлюваний або неусвідомлюваний процес (залежно від ситуації), який здійснюється активним суб'єктом. Самопрезентація розглядається як стійка особистісна характеристика, що базується на індивідуальних властивостях психіки, є реальним засобом формування образу Я. В системі особистісних орієнтирів вона позначає «точку перетину» соціального та внутрішньопсихологічного у структурі особистості: вона, нібито, виходить із соціальних стандартів, які формуються в суспільстві (розмежування реального та ідеального образу, створення моделі поведінки, яка на даний момент відповідає виконуваній ролі, іміджу, соціально схвалюваній моделі), та, водночас, торкається таких глибинно-психологічних підструктур, як індивідуально-типологічні відмінності, базовий емоційний фон психіки, екстра-інтраверсія, особливості реакції афіліації тощо.

Мета — виявити та теоретично обґрунтувати взаємозв'язок особливостей особистості викладача та його діяльності з його самопрезентацією.

Самопрезентація — це процес, за допомогою якого людина прагне сформулювати в інших людей враження про себе. Успіх самопрезентації залежить від уміння подати себе іншим людям, привернути до себе увагу, актуалізувати інтерес людей до своїх якостей.

Спілкуючись з різними людьми, беручи участь в різних діях та поведінкових актах, вибираючи собі стиль одягу і поведінки, людина впроваджує свої індивідуальні властивості у власну індивідуальну соціальну ситуацію розвитку, що надає поштовх для розвитку так званої «природної самопрезентації». Разом з природною самопрезентацією існує й усвідомлено заздалегідь спланована тактика позиціонування своєї особистості, або «штучна презентація». Поняття самопрезентація походить від англійського слова «самоподання», тобто надання іншим людям певної інформації про себе за допомогою незліченних стратегій поведінки, що полягають в пред'явленні свого зовнішнього образу оточуючим.

У зв'язку з цим необхідно, на наш погляд, сформулювати основні характеристики соціальної поведінки особистості. Соціальна поведінка не є всього лише системою дій людини в суспільстві, вона виникає як неминуче взаємопроникнення світу соціуму і світу людини в актах спілкування і в актах психічної діяльності. У цьому сенсі вона заснована на включенні всього багатства суспільних відносин в структуру людської особистості. «Частка» власне соціальної поведінки суб'єктів у їхньому житті варіюється, залежить від установок самої людини і від специфіки соціальних ситуацій.

Самопрезентація як своєрідна маніпулятивна технологія передбачає, що головним у ній виступає прагнення до того, щоб у об'єкта самопрезентації в момент розставання з суб'єктом виникло відчуття, що без подальшої співпраці ніяк не обійтись, виникла свого роду залежність. Щоб володіти ситуацією спілкування повною мірою, суб'єкт повинен володіти широким спектром знань, умінь і навичок, до яких можна віднести:

- уміння швидко і точно розпізнавати властивості і стан конкретної людини;

- уміння створювати позитивне враження про себе за допомогою міміки, пантоміміки, інтонацій, риторичних оборотів;

- уміння зв'язно пояснити, ненав'язливо показати конкретній людині ті нові можливості, які вона отримає після початку співпраці;

– уміння показати навички ділової взаємодії з тим, щоб продемонструвати свою здатність цінувати свій і чужий час, оптимально організовувати ділову діяльність.

Самопрезентація як невід’ємна частина індивідуальної соціальної ситуації кожної людини дозволяє:

– отримувати від інших людей потрібні ресурси (матеріальні, інформаційні, емоційні та інші). Людина, що уміє подати себе, легше за інших влаштується на роботу, сподобається чоловікові або жінці, знайде спільну мову з керівником і т.д.;

– конструювати образ власного Я. Образ Я залежить не тільки від власних переконань суб’єкта, але також і від того, як, на його думку, його бачать інші;

– відносно гладко протікати соціальним контактам. У спілкуванні це дозволить істотно згладити моменти критики, понизити конфронтацію й агресію.

В цілому, в процесі спілкування і соціальної взаємодії, за допомогою самопрезентації, суб’єкт здатний не тільки дивитися на себе очима партнера, але і коректувати власну поведінку відповідно до його очікувань, якщо його мета — створити найбільш сприятливе враження. Побічно це дозволяє контролювати і поведінку інших людей.

Основні самопрезентаційні стратегії отримання позитивного ставлення людей — це: вираз своєї симпатії до іншої людини; створення видимості схожості; збільшення своєї фізичної привабливості; демонстрація власної скромності.

Для ефективного виконання саме педагогічної діяльності викладач вищої школи має усвідомлювати структуру педагогічної діяльності, її основні компоненти, впливи та важелі, необхідні для становлення майбутнього фахівця та його особистості (О. А. Гульбс [2], Н. В. Кузьміна [4], О. Д. Сафін [8], В. А. Сластьонін [6] та ін.). Так, О. А. Гульбс підкреслює, що професіоналом можна вважати викладача вчз, який оволодів нормами професійної діяльності, професійного спілкування і здійснює їх на високому рівні, добиваючись професійної майстерності, дотримуючись професійної етики, слідуючи професійним ціннісним орієнтаціям; який розвиває і змінює свою особистість і індивідуальність засобами професії; який прагне

й уміє викликати інтерес суспільства до результатів своєї професійної діяльності, сприяє підвищенню ваги і престижу своєї професії в суспільстві, гнучко враховує нові запити суспільства до неї [2].

Складність формування особистості викладача вищої школи полягає, на наш погляд, у тому, що означені якості необхідно заломлювати через дві категорії викладачів, які існують у сучасних вишах: це фахівці, у яких домінує саме педагогічна, комунікативна спрямованість, та фахівці з вираженою науково-дослідницькою позицією. Вважаємо, що досліджувана нами проблема моделей самопрезентації викладача вищої школи набуває в даному контексті особливого звучання. Професіоналізм викладача вищої школи — це, у першу чергу, інтегративна властивість особистості, що відображає унікальний для кожного педагога взаємозв'язок і змістовне наповнення компонентів, що входять до складу таких властивостей як професійна компетентність, моральність, ініціатива і майстерність, що дозволяє кількісно і якісно охарактеризувати неповторну індивідуальність викладача, спираючись на яку можна визначити шляхи підвищення конкурентоздатності викладача на сучасному ринку освітніх послуг. Становлення самопрезентації як елемента професіоналізму викладача потребують від фахівця уміння бачити та формувати педагогічні завдання лекційного або практичного заняття, передбачати педагогічні ситуації та оптимальні способи їх розв'язання.

Низка вчених, досліджуючи особистість викладача вищої школи як провідні характеристики його особистості, виокремлюють поняття «компетентність» і «майстерність» (В. А. Семиченко [10], С. Д. Смирнов [11], В. І. Юрченко [12], В. О. Ясвін [13] та ін.). На наш погляд, ці категорії в побудові особистості викладача соціогуманітарного профілю є важливими, особливо в сучасному контексті розуміння освіти як спеціально організованого гуманітарного середовища: психологічна компетентність та майстерність викладача вищої школи повинні заломлюватися через особистісно-гуманну орієнтацію, вільну орієнтацію в науково-предметному просторі, володіння сучасними педагогічними технологіями, здатність взаємодіяти

з колегами, набувати інноваційний досвід та вміння передавати його іншим.

Від рівня комунікативного розвитку викладача вишу залежить не тільки легкість встановлення контактів зі студентами з позиції їх виховання, але й ефективність цього спілкування з позиції передачі знань. Для формування керівництвом процесу розвитку та становлення сучасних студентів стає важливою активізація проєктувальних компонентів у самопрезентаційній моделі поведінки.

Є. О. Клімовим були виділені важливі риси, які, на наш погляд, можуть бути включені у загальну модель самопрезентації викладача вищої школи, а саме: вміння слухати та чути інших, висока комунікативна культура, позиціонування себе як спостережливої людини [8].

М. К. Сергєєв розробив характеристику особистості викладача вишу як єдність чотирьох «блоків», перший з яких містив опис властивостей і характеристик особистості, що виражають її етично-світоглядні й громадські позиції з урахуванням сучасних запитів суспільства й особистості; другий блок включав індивідуально-типологічні властивості викладача — стиль спілкування і його ментальність, емоційність та її динаміку, здібність до імпровізації, розвиненість професійної інтуїції тощо, без яких не можна зрозуміти і реалізувати авторську природу педагогічної діяльності; третій блок відображав вміння і навички фахівця, система яких має бути необхідною і достатньою для організації цілісно орієнтованого педагогічного процесу в різних ситуаціях професійної діяльності, а четвертий блок передбачав урахування системи знань педагога, яка повинна адекватно представляти цілісну наукову картину педагогічної діяльності, бути вичерпною для реалізації значення й установок професійної діяльності, відображеної в першому блоці [7].

Дослідження О. А. Гульбс виявили низку особистісних, професійних, соціальних, психологічних якостей та педагогічних здібностей викладача вищої школи, яких потребує його професійна діяльність [2].

На наш погляд, ця вдала класифікація може бути доповнена інформаційною компетентністю викладача соціогуманітарного

профілю у виші, яка повинна володіти системними властивостями (цілісність, динамічність, відкритість) та містити такі компоненти як цільовий, змістовний, технологічний та оцінно-результативний.

І. А. Княжева у структурі діяльності викладача вищого навчального закладу особливу роль приділяє педагогічним технологіям, в яких особливий акцент робиться на підвищенні ефективності навчального процесу [3]. Тому, на думку науковця, сучасні технології навчання у вишу передбачають, у першу чергу, впровадження системно-структурного процесу із виділенням певних навчальних одиниць, націлених на рішення освітніх задач [3].

За В. О. Сластьоніним педагогічна технологія у викладацькій діяльності — це, перш за все, своєрідний самостійний різновид діяльності, яка реалізує науково обґрунтований проект дидактичного процесу і має високий рівень ефективності, надійності, гарантований результат [6].

Нам імponує введений О. В. Мамічевою термін «психологічна техніка», який певною мірою розкриває внутрішні механізми становлення самопрезентаційної моделі викладача вищої школи [5]. У зміст поняття «психологічна техніка» автор включає дві групи компонентів: перша пов'язана з умінням викладача вищої школи керувати своєю поведінкою, це — оптимальне керування емоціями, настроєм, прояв соціально-перцептивних здібностей; володіння технікою мови; виразна демонстрація вихованцям певних почуттів, суб'єктивного ставлення до тих чи інших дій вихованців; вміння пізнавати їхній внутрішній душевний стан. Друга — пов'язана з умінням викладача вищої школи впливати на особистість студента і колектив та розкриває процесуальний бік процесу навчання й виховання: дидактичні, організаційні, конструктивні, комунікативні вміння; технологічні прийоми висування вимог, керування педагогічним спілкуванням тощо [5].

Аналіз наукових джерел, присвячених дослідженню особистості викладача вишу, дозволяє нам стверджувати, що модель самопрезентації викладача вищої школи виступає своєрідним ядром його професіоналізму: професійне становлення виклада-

ча вищого навчального закладу містить такі провідні блоки, як блок психологічних особливостей, які можуть змінюватися, вдосконалюватися протягом професійного шляху; блок особливостей професійної підготовки та професійної діяльності, які суттєво впливають на розвиток здібностей, формування професійно важливих знань, умінь та навичок; блок професійної взаємодії, який передбачає наявність викладацьких традицій, авторитетних колег, забезпечує стабілізацію існування викладача у професійному співтоваристві.

Серед нечисленних досліджень особливостей особистості викладача вищої школи особливе місце займають наукові напрацювання Т. Є. Гнатюк, яка приділила дослідницьку увагу особистості викладача гуманітарних дисциплін військових вишів [1]. Зокрема, на думку автора, розвиток мотивації викладачів гуманітарних дисциплін військових вищих навчальних закладів припускає надання їм діяльності з вдосконалення учбово-виховного процесу глибокого особистісного смислу, формування у них педагогічного ідеалу викладача, позначення чітких перспектив у професійному рості, демократизацію рішення кадрових проблем та ін.

Підвищення професійної підготовленості викладачів пов'язане з підвищенням їх методологічної, психолого-педагогічної, методичної та предметної підготовки. На думку С. Д. Смирнова, професіоналізм викладача вна виражається у вмінні бачити і формулювати педагогічні завдання на основі педагогічних ситуацій і знаходити оптимальні способи їх вирішення [11].

На думку Т. Є. Гнатюк, формування почуття впевненості у своїх силах і можливостях викладачів гуманітарних дисциплін досягається за допомогою чуйного ставлення до них з боку керівництва і колективу, росту їх професійної майстерності, а створення оптимальних умов для формування професійної готовності викладачів гуманітарних дисциплін військових вишів до ефективного здійснення педагогічної діяльності припускає: вдосконалення підбору і розстановки кадрів викладацького складу; раціональне використання робочого часу педагогів; усебічне методичне і матеріально-технічне забезпечення учбового

процесу; формування здорового морально-психологічного клімату в кафедральних колективах; поліпшення умов праці і відпочинку викладачів та ін. [1]. Погоджуючись взагалі з авторськими припущеннями про необхідність формування у викладачів вищої школи упевненості та відчуття суб'єктивного благополуччя, вважаємо за доцільне відмітити, що Т. Є. Гнатюк повністю виключила з цього процесу суб'єктивні, індивідуально-особистісні компоненти, які, на наш погляд, є провідними; серед цих індивідуальний стиль самопрезентації відіграє не останню роль.

Для повного та всебічного розуміння ролі самопрезентації в діяльності викладача вищої школи необхідно чітко виявити особливості його діяльності, які, на наш погляд, відрізняються від професійної діяльності викладачів інших профілів:

1) духовний характер діяльності, яка здійснює глибокі, позитивні внески в особистість студента;

2) прогностичний характер, особлива мотивація діяльності, яка передбачає визначення перспектив підготовки майбутніх фахівців гуманітарного профілю як представників певної професії та як особистостей;

3) інформаційно-аналітичний характер, постійне підвищення власного методологічного, методичного, психолого-педагогічного та фахового рівнів.

Традиційно в психолого-педагогічній науці визнається поліфункціональність викладацької діяльності: вміння в кожній події виокремлювати освітній, виховний та розвивальний шари, варіативність, відсутність жорсткої детермінованості подій, прогнозування можливого розвитку подій та відносин у колективі студентів, постійна професійна рефлексія тощо.

Отже, в сучасній науці склалося певне коло уявлень щодо особистості викладача вищого навчального закладу, особливими рисами якого виокремлюються компетентність, професіоналізм, дидактичні та прогностичні здібності та ін. Особливе місце займає психологічний аналіз викладацької діяльності у виші, яка має свою специфіку в залежності від фаху та рівня професійної майстерності, але майже відсутня розгорнута наукова інформація про особливості особистості викладача соціо-гуманітарного профілю та специфіки його діяльності.

Висновки. Нами було розроблено структурно-функціональну модель самопрезентації викладачів вищої школи. Модель самопрезентації нами розглядається як замкнена система, структурні компоненти якої об'єднуються в єдине ціле складними багаторівневими зв'язками і відносинами. Ці зв'язки і відносини впливають один на одного і на ефективність дії моделі самопрезентації. Основними індивідуально-особистісними конструктами, що складають диференціальну складнопідпорядковану модель самопрезентації викладача вищої школи, виступають: індивідний; індивідуально-мультисуб'єктний; особистісний; особистісно-мультисуб'єктний конструкти. Кожен з виділених конструктів, виконуючи певну функцію у загальній моделі самопрезентації, може бути базовим або координативним — базовий конструкт акцентує увагу на універсальності симптомокомплексів, які входять до нього, а координативний розкриває ступінь занурення симптомокомплексу в процес суб'єкт-суб'єктних відносин (ми називаємо його мультисуб'єктним конструктом).

Таким чином, самопрезентація в процесі життєдіяльності суб'єкта виступає важливим регулятором його соціальної поведінки. При розгляді проблем соціальної детермінації поведінки особистості особлива увага приділяється специфіці пізнання навколишнього світу, усвідомленню свого ставлення до нього, пізнанню себе як суб'єкта діяльності, удосконаленню себе, прагненню досягти самоповаги та успішної взаємодії з людьми з найближчого оточення, що є важливим для особистості викладача та його діяльності.

Список використаної літератури

1. Гнатюк Т. Е. Формирование готовности преподавателей гуманитарных дисциплин военных вузов к эффективному осуществлению педагогической деятельности: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования». СПб., 2002. 22 с.
2. Гульбе О. А. Підготовка викладача до інноваційної діяльності. *Актуальні проблеми психології*: зб. / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. К., 2009. Т. 3: Консультативна психологія і психотерапія, вип. 6. С. 277–286.

3. Княжева І. А. Культурологічний підхід в педагогічній освіті. *Наша шк.* 2009. № 2. С. 7–12.
4. Кузьмина Н. В. Формирование педагогических способностей. Л.: Изд. ЛГУ, 1961. 98 с.
5. Мамічева О. В. Теоретико-методологічні основи дослідження професійних здібностей педагога у психології. *Вісник Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка.* Вип. 22. 2008. С. 145–152.
6. Педагогика: учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / В. А. Слостенин, И. Ф. Исаев, Е. Н. Шиянов; под ред. В. А. Слостенина. М.: Издательский центр «Академия», 2008.
7. Педагогика и психология высшей школы: уч. пособие / отв. ред. М. В. Буланова-Топоркова. Ростов-на-Дону: Феникс, 1998. 544 с.
8. Психология: воспитание, обучение: уч. пособие для вузов. М., 2000. 376 с.
9. Сафін О. Д. Особистісне та професійне самовизначення як психологічна основа реалізації особистості у діяльності. *Правничий вісник Університету «КРОК».* К., 2012. Вип. 12.
10. Семиченко В. А. Психологія педагогічної діяльності. К. : Вища школа, 2004. 336 с.
11. Смирнов С. Д. Педагогика и психология высшего образования. От деятельности к личности. М.: Издательский центр «Академия», 2005. 400 с.
12. Юрченко В. І. Проблеми підготовки вчителя національної школи: етно-психологічний ракурс. *Освіта і управління.* 2004. Т. 7, число 2. С. 103–113.
13. Ясвин В. А. Образовательная среда: от моделирования к проектированию. М.: Смысл, 2001. 365 с.

REFERENCES

1. Gnatjuk T. E. (2002) Formirovanie gotovnosti prepodavatelej gumanitarnyh disciplin voennyh vuzov k jeffektivnomu osushhestvleniju pedagogicheskoy dejatel'nosti [Formation of readiness of humanities teachers of military schools for effective implementation of educational activities] Ph.D. Author. PhD thesis for the degree of candidate of pedagogical sciences: specialty.13.00.01 «General pedagogics, and education.» — St. Petersburg. [in Russian]
2. Gul'bs, O. A. (2009) Pidgotovka vkladacha do innovacijnoi dijaj'nosti [Training of teachers for innovation activities] *Actual problems of psychology: a digest — Aktual'ni problemi psihologii.* Institute of Psychology. G. S Kostiuk Pedagogical Sciences of Ukraine. Vol. 6. — P. 277–286. [in Ukrainian]
3. Knjazheva I. A. (2009) Kul'turologichnij pidhid v pedagogichnij osviti [Cultural approach in teacher's education]. *Nasha Shkola- Our School.* № 2. — S. 7–12. [in Ukrainian]
4. Kuz'mina N. V. (1961) Formirovanie pedagogicheskikh sposobnostej [Formation of pedagogical abilities.]. L.: Pub. LGU. [in Russian]
5. Mamicheva O. V. (2008) Teoretiko-metodologichni osnovi doslidzhennja profesijnih zdibnostej pedagoga u psihologii [Theoretical and methodological

- cal bases of research in teacher professional abilities in psychology *Visnik Lugans'kogo nacional'nogo univaersitetu im. Tarasa Shevchenko — Bulletin of Lugansk National university named after. Taras Shevchenko. Series 22, P. 145–152.* [in Ukrainian]
6. Pedagogika: Ucheb. posobie dlja stud. vyssh. ped. ucheb. zavedenij (2008) [Pedagogy: Textbook for students of pedagogical higher educational institutions / V. A. Slastenin, I. F. Isaev, E. N. Shijanov; Pod red. V. A. Slastenina. — Moscow: Publishing Center «Academy». [in Russian]
 7. Pedagogika i psihologija vysshej shkoly: Uch.posobie (1998) [Pedagogy and Psychology of Higher School: Textbook] Managing editor. M. V. Bulanova — Toporkova. — Rostov -on-Don: Phoenix. [in Russian]
 8. Psihologija: vospitanie, obuchenie: Uch. posobie dlja vuzov (2000) [Psychology: Education, Training: Training. Manual for schools]. — Moscow. [in Russian]
 9. Safin O. D. (2012) Osobistisne ta profesijne samovznachennja jak psihologichna osnova realizacii osobistosti u dijaj'nosti [Personal and professional self-determination as psychological basis for the implementation of individual activities] / *Pravnichij visnik Universitetu «KROK» — Pravnichiy Bulletin University «STEP»*. — Kyiv, Vol. 12. [in Ukrainian]
 10. Semichenko V. A. (2004) Psihologija pedagogichnoї dijaj'nosti [Psychology of teaching activities]. — Kyiv : Vishha shkola. [in Ukrainian]
 11. Smirnov S. D. (2005) Pedagogika i psihologija vysshego obrazovanija. Ot dejatel'nosti k lichnosti [Pedagogy and psychology of Higher education. From activity to personality]. Moscow: Publishing Center «Academy». [in Russian]
 12. Jurchenko V. I. (2004) Problemi pidgotovki vchitel'ja nacional'noї shkoli: etnopsihologichnij rakurs [Problems of national school teacher: ethno-psychological perspective] *Osvita i upravlinnja — Education and management*. — Vol.7, number 2. — P. 103–113. [in Ukrainian]
 13. Jasvin V. A. (2001) Obrazovatel'naja sreda: ot modelirovanija k proektirovaniju [Educational milieu: From modeling to design]. — M.: Smysl. [in Russian]

Кононенко А. А.

доктор психологических наук, профессор,
профессор кафедры иностранных языков,
Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова

САМОПРЕЗЕНТАЦИЯ КАК РЕГУЛЯТОР ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕПОДАВАТЕЛЯ ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ

В статье рассмотрена сущность феномена самопрезентации преподавателя высшей школы. Подготовка профессионально компетентного преподавателя — одна из актуальных задач и предмет научных дискуссий и размышлений ученых современности и прошлого. Самопре-

зентация в процессе жизнедеятельности субъекта выступает важным регулятором его социального поведения. Доказано, что самопрезентация способствует познанию себя как субъекта деятельности, совершенствованию себя, стремлению достичь самоуважения и успешного взаимодействия с людьми из ближайшего окружения, что важно для преподавательской деятельности.

Ключевые слова: самопрезентация, преподаватель высшей школы, педагогическая деятельность.

Kononenko A. A.

DrSc, professor, professor of Foreign Languages,
Odessa I. I. Mechnikov National University

SELF-PRESENTATION AS A REGULATOR OF THE ACTIVITY OF A HIGHER EDUCATION TEACHER

The problem of studying the peculiarities of self-presentation of a high school teacher is relevant and underdeveloped, because the function he performs in society is extremely important. But, unfortunately, it tends to simplify, shift from the actual pedagogical activity to the function of knowledge transfer, passive reproductive activity.

The article considers the essence of the phenomenon of self-presentation humanities disciplines teacher. Training of professionally competent teacher is one of the urgent tasks and the subject of scientific discussion and thinking of contemporary and the foretime scholars. Self-presentation during the process of life of the subject acts as an important regulator of its social behavior. It is proved that knowledge of self-presentation contributes itself as a stakeholder; improve itself, the desire to achieve self-esteem and successful interaction with people from the close milieu, which is important for teaching activity.

The aim is to identify and theoretically substantiate the relationship between the characteristics of the teacher's personality and his activities with his self-presentation.

Self-presentation is a process by which a person seeks to form other people's impressions of themselves. The success of self-presentation depends on the ability to present yourself to other people, to attract attention, to actualize people's interest in their qualities.

Self-presentation in the process of the subject's life is an important regulator of his social behavior. When considering the problems of social determination of personality behavior, special attention is paid to the

specifics of knowledge of the world around us, awareness of our attitude to it, knowledge of ourselves as a subject of activity, self-improvement, striving for self-esteem and successful interaction with people close to the teacher and its activities.

Key words: self-presentation, the teacher humanities disciplines, teaching activities.

Стаття надійшла до редакції 28.11.2020